

Oxelösund

Suunnitelma toteutuksesta ja seurannasta suomen kielen hallintoalueella

Dokumenttityyppi Suunnitelma	Vahvistettu Kunnanvaltuusto	Päätöksen päivämäärä 2023-06-14	Muutettu
Dokumenttivastaava Tiedotus- ja palvelupäällikkö	Säilytys Castor	Diaarinumero KS.2023.38	
Dokumenttiedot Versio 1.0			

Johdanto ja päämäärä

Kansallisten vähemmistöjen oikeudet ovat samanarvoiset kuin kaikki muut ihmisoikeudet, ja niitä suojella sekä kansainvälinen että kansallinen laki (ks. liitettä).

Valtion asettaminen kansallisen vähemmistöpolitiikan määränpäättämisen mukaisesti annetaan vähemmistöille mahdollisuudet käyttää ja kehittää vähemmistökieliään sekä kehittää oma kulttuurillinen identiteetti. Kansalliset vähemmistökielet käsittävät osaa ruotsalaista kulttuuriperinnettä ja niitä tulee pystymään kehittämään ja suojelemaan elävinä kielinä Ruotsissa. Etenkin tulee edistää lasten mahdollisuus kehittää kulttuurillinen identiteetti ja käyttää omaa vähemmistökieltään. Tämä sisältyy niin sanottuun perussuojaan joka on voimassa kaikissa kunnissa kansallisen vähemmistölain mukaisesti.

Ruotsissa on vuodesta 2000 alkaen ollut voimassa Euroopan neuvoston raamikonventio kansallisten vähemmistöjen suojelusta (SÖ 2000:2) sekä eurooppalainen säännöstö maanosa- tai vähemmistökielistä (SÖ 2000:3). Näitten sopimusten kautta tunnustetaan juutalaiset, romani, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset Ruotsin kansallisiksi vähemmistöiksi. Jiddisch, romani chib ja sen erinäiset variaatiot, saamen kielen kaikki variaatiot, suomi sekä tornionlaakson suomi tai meänkieli tunnustettiin samanaikaisesti kansallisiksi vähemmistökieliksi. Laki kansallisista vähemmistöistä on Euroopan neuvoston konventioiden täyteenpano.

Kansallinen vähemmistö on ryhmä jolla on julkilausuttu yhteenkuuluvuus, joka erottuu vastaavasta maan muussa väestössä; jolla on uskonnollinen, kielellinen, perinnöllinen tai kulttuurillinen erikoisluonne jota se ei jaa muun väestön kanssa; jolla on julkilausuttu tahto pitää identiteettinsä ja jolla on historiallisia tai pitkäjänteisiä siteitä Ruotsiin, vähintään sadan vuoden tai neljän sukupolven ajalta. Eurooppalainen oikeusperiaate itsetunnistuksesta, perustana päätökselle siitä kuka kuuluu kansalliseen vähemmistöön, on voimassa myös Ruotsissa. Yksilö itse päättää siitä, jos hän kuuluu kansalliseen vähemmistöön tai ei.

1. päivänä tammikuuta 2010 astui voimaan laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä. Joitakin vuosia myöhemmin, 2017, todettiin että puutteet noudatuksessa olivat niin ilmeisiä että asetettiin selvitys siitä kuinka lakia voitaisiin vahvistaa. Muutokset vähemmistölaissa astuivat voimaan 1. päivänä tammikuuta 2019. Lain päämäärä on suojella kansallisia vähemmistöjä, vahvistaa niiden mahdollisuuksia vaikutusvaltaan sekä tukea historiallisia vähemmistökieliä niin että ne pysyvät elävinä (2009:724).

Laki takaa perussuojan kaikille viidelle vähemmistölle, ruotsinsuomalaisille, tornionlaaksolaisille, saamelaisille, juutalaisille ja romaneille, koko maassa. Sen lisäksi on olemassa laajennettu suoja eräille vähemmistökielille, hallintoalueitten muodossa suomen kielelle, meänkielelle ja saamen kielelle.

Yksi päätöksistä uudessa laissa on että kuntien om hyväksyttävä määränpäättäjät ja suuntaviivat vähemmistötyölleen.

Suunnitelma toteutuksesta ja seurannasta suomen kielen hallintoalueella määrittelee puitteet ja suuntauksen työlle suomen kielen hallintoalueella. Kukin toimintalautakunta vastaa siitä, että pääasiallisessa toimintasuunnitelmassa on päämääriä jotka voi eritellä hallintojen toimintoihin liittyviksi. Näitten toimintojen pitää yhteenkuuluvasti johtaa kokonaisvaltaiseen määränpäättäjän, potentiaalisten kielenkannattajien voimistamisesta Oxelösundin kunnassa, ja että heille annetaan mahdollisuus käyttää ja kehittää vähemmistökieltään sekä vahvistaa oman kulttuurillisen identiteetin kehitystä.

Työ suomen kielen hallintoalueella Oxelösundissa

Noin 14 prosenttia väestöstä Oxelösundissa lasketaan suomalaistaustaisiksi. Tämä tarkoittaa, että enemmän kuin 1 600 kunnassa asuvista joko on syntynyt Suomessa tai että heillä on vanhempi tai isovanhempi joka on syntynyt Suomessa.

Lähtökohtana on tässä suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä ja -kulttuureja kunnassa yhteisymmärryksessä vähemmistöjen kanssa, kansallisen vähemmistölain mukaisesti. Tätä ei pidä sekoittaa muuhun integraatiotyöhön jota kunta tekee.

Sörmlannissa sisältyvät kunnat Oxelösund, Eskilstuna, ja Trosa sekä Sörmlannin seutu suomen kielen hallintoalueeseen.

Koska Oxelösundin kunta sisältyi suomen kielen hallintoalueeseen vuodesta 2015 alkaen, on kunta ottanut erityisvastuun suomen kulttuurin ja kielen suojelusta ja edistyksestä. Suomen kielen hallintoalueeseen sisältyminen tarkoittaa, että kunnan ruotsinsuomalaisilla on laajennetut lakisääteiset oikeudet kunnassa, muun muassa vahvistettu suojelu suomen kielen käytölle yhteyksissä kunnan kanssa sekä vanhain- ja lastenhoidossa.

Työ suomen kielen hallintoalueella on tehtävä yhteisymmärryksessä ruotsinsuomalaisen vähemmistön sekä kunnan eri toimintojen edustajien kanssa. Työlle tulee olla tunnunomaista sekä perustavaa osallistuminen, avoimuus sekä syrjinnänvastaisuus, ja työn pitäisi leimautua kommunikatiiviseksi.

Oxelösundin kunnassa on valittu työskennellä ensisijaisesti kolmen kohderyhmän kanssa, nimittäin lapset, nuoret ja vanhat. Saavuttaaksemme

nämä ensisijaiset kohderyhmät ovat tärkeimmät toimijat Oxelösundin kunta; koulutuslautakunta (UN), kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta (KFN), hoitolautakunta (VON) sekä kunnanhallitus (KS). Tärkeimmät ulkopuoliset yhteistyökumppanit työssä ovat Ruotsin kirkko Oxelösundissa, paikalliset vähemmistöorganisaatiot, sekä verkostot ja muut virastot niin kuin esimerkiksi Tukholman lääninhallitus sekä muut kunnat ja Sörmlannin seutu.

Määränpäät työlle suomen kielen hallintoalueella

Kokonaisvaltainen määränpää on potentiaalisten kielenkannattajien voimistamisesta Oxelösundin kunnassa, ja että heille annetaan mahdollisuus käyttää, ottaa takaisin ja kehittää vähemmistökieltään sekä vahvistaa oman kulttuurillisen identiteetin kehitystä.

Osapäämäärä – lapset ja nuoret

Päämääränä on vastata lasten ja nuorten kielenkannattajien oikeuksia ylläpitää ja kehittää vähemmistökieltään sekä vahvistaa oman kulttuurillisen identiteetin kehitystä.

Ehdotettuja toimintoja päämäärän saavuttamiseksi:

- ottaa esille seurantamittoja osapäämäärälle lapset ja nuoret (KFN, UN)
- tiedontäydennyksiä oikeuksista huoltajille (UN, KS)
- kulttuurillisten toimintojen toteutus (KFN)
- varmistaa suomenkielisen henkilökunnan saatavuus (KS, UN, KFN)
- suomen kielen voimistaminen Oxelösundissa (KS, KFN, UN)
- avainmittareitten kehitys toiminnoille (KS, UN, KFN)
- edistää lasten ja nuorten kielenkannattajien osallistumista ja valvontamahdollisuutta päätöksissä jotka koskevat heitä (UN, KS, KFN)

Osapäämäärä – vanhat, 65+

Päämääränä on vastata vanhojen oikeuksia ylläpitää, ottaa takaisin ja kehittää vähemmistökieltään sekä ylläpitää omaa kulttuurillista identiteettiä.

Ehdotettuja toimintoja päämäärän saavuttamiseksi:

- ottaa esille seurantamittoja osapäämäärälle vanhat (VON)
- koulutusta oikeuksissa tukihakemusten käsittelyssä (VON, KS)
- varmistaa suomenkielisen henkilökunnan saatavuus (KS, VON)
- kulttuurillisia, terveyttä edistäviä sekä intellektuaalisia suorituksia suomeksi (KFN, VON)
- avainmittareitten kehitys toiminnoille (KS, KFN, VON)
- mahdollistaa vähemmistökielen ylläpitoa, takaisinottoa ja kehitystä sekä oman kulttuurillisen identiteetin kehityksen vahvistusta ja ylläpitoa. (VON, KS, KFN)

Organisaatio ja seuranta työlle suomen kielen hallintoalueella

Kunnanhallitus varmistaa organisaatorakenteen, joka mahdollistaa pitkäjänteisen suuntaviivapäämäärän saavutuksen, että kansallisten vähemmistöjen oikeuksia säilytetään ja kehitetään Oxelösundissa.

Kunnanhallitus varmistaa selkeän omistajuuden näitten kysymysten suhteen, ja tähän liittyvän vastuun ja toimivallan kansallisten vähemmistöjen oikeuksien täytäntöönpanoon.

Työ määränpään saavuttamiseksi on osa kunkin lautakunnan perustehtävää, ja sille määrätään resursseja osana vuosittaista budjetti- ja suunnitteluprosessia. Kuntien lautakunnilla ja hallituksella on vastuu täyttää lain vaatimukset toiminta-alueillaan. Tietyt osat vähemmistölaista ovat kokonaisvaltaisia (esimerkiksi palvelu suomeksi), ja kaikilla lautakunnilla on näin ollen vastuu siitä että kunnan velvollisuudet täytetään. Täyttääkseen lain vaatimukset voi lautakunta hyväksyä yhden tai useamman päämäärän mittareineen, joka antaa toiminnalle tehtävän ottaa esille toimintoja hallinnon ja yksikön toimintasuunnitelmassa. Toiminnat suoritetaan olemassa olevilla resursseilla tai valtiontuen rahoituksella.

Valtiontuki jonka Oxelösundin kunta saa siksi että kunta sisältyy suomen kielen hallintoalueeseen jaetaan suhteessa niihin tarpeisiin, jotka kartoitetaan yhteisymmärryksessä ruotsinsuomalaisten kanssa kunnassa. Valtiontuen tulee kohdistua kieltä tukeviin toimintoihin sekä kulttuurillisen identiteetin kehitykseen ja ylläpitoon. Koordinaattoreja voi rahoittaa valtiontuen avulla.

Kunnanhallitus omistaa kansalliset vähemmistökysymykset sekä varmistaa että koordinaattori on paikalla. Koordinaattori toimii siltana toimintojen, lautakuntien, kunnanjohton, kansallisten vähemmistöjen sekä ulkopuolisen maailman välillä. Koordinaattori edesauttaa neuvoston puheenjohtajaa, ja antaa tukea sekä ohjausta toiminnoille työssään.

Tukholman lääninhallitus on tarkastava virasto, ja joka vuoden helmikuussa on raportointi tehtävä siitä kuinka kunta on käyttänyt asianomaista valtiontukea. Kunnanhallitus vastaa jälleeraportoinnista.

Toiminnat päämäärän saavuttamiseksi käsittävät:

- säännösten esille otto suomalaisen kansalliselle vähemmistöneuvostolle (KS)
- vähemmistöneuvoston työn alullepano (KS)

- mittareita otetaan esille vahvistettujen päämäärien seurannalle ja arvioinnille (KS)
- kokonaisvaltaisia avainmittareita otetaan esille kansalliselle vähemmistötyölle (KS)
- rutiineja seurannalle otetaan esille (KS)
- toistuvia koulutussuorituksia lautakunnille ja hallinoille kansallisten vähemmistöjen historiasta ja oikeustieteestä (KS)

Seuranta ja tarkastus

Suunnitelma katsastetaan toistuvasti. Tarkastus tapahtuu uuden toimikauden alkaessa, niin kuin veloitetaan Suuntaviivoissa Oxelösundin kunnan ohjedokumenteille.

Suunnitelma toteutuksesta ja seurannasta suomen kielen hallintoalueella on otettu esille lain (2009:724) mukaan kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä, jonka 2. luvun 5b. § säättää että ”kuntien ja seutujen on hyväksyttävä päämäärät ja suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen. Tiedot päämääristä ja suuntaviivoista jotka on hyväksytty ensimmäisen kappaleen mukaisesti on pyynnöstä jätettävä sisään sille virastolle jolla on seurantavastuu 20 §:n mukaisesti” ja näihin liitettynä myös ne suuntaviivat jotka ehdotetaan hallituksen esityksessä Vahvistettu vähemmistöpolitiika (Prop. 2017/18:199).5

Kunnan vähemmistöpoliittisen toiminnan suunnitelma tulee ottaa esille yhteisymmärryksessä ruotsinsuomalaisen vähemmistön sekä kunnan eri toimintojen edustajien kanssa. Tämän jälkeen päättää kunnanvaltuusto suunnitelman voimaan astumisesta.

Jälleenraportointi kunnanvaltuustolle tehdään vuosikertomuksen teon yhteydessä.

Liite:

Mitä laki sanoo?

Vähemmistölaki SFS (2009:724)

18 §

”Kunnan joka sisältyy hallintoalueeseen täytyy tarjota tälle joka pyytää sitä mahdollisuus saada hoitoa ja palvelua (joko kokonaan tai olennaisin osin) vanhainhoidon puitteissa henkilökunnalta joka hallitsee suomea, meänkieli tai saamenkieltä.”

18 b §

”Kunnan täytyy sellaisen hoidon puitteissa jota tarjotaan 18 ja 18 a §:ien

mukaisesti huomioida vanhusten tarvetta ylläpitää kulttuurillista identiteettiään.”

18 c §

”Kunnan on tiedotettava sille joka hakee tukea vanhainhoidon puitteissa mahdollisuuksista saada sellaista palvelua ja hoitoa josta säädetään 18:ssa ja 18 a:ssa.”

Vähemmistölaki SFS (2009:724)

17 §

”Yksilöitten oikeuksista saada tietyissä tapauksissa esikoulua ja eräitä muita pedagogisia tarjontoja suomeksi, meänkieleksi tai saameksi säädetään erikseen 8. luvussa 12 a § ja 25. luvussa 5 a § koululaissa (2010:800).”

Perusasiat suomen kielen hallintoalueesta

3 §

”Kuntien ja seutujen on tiedotettava kansallisia vähemmistöjä oikeuksistaan ja julkisen vallan vastuusta tämän lain mukaan ja niitten määräysten mukaan joihin tämä laki viittaa. Sama pätee valtiollisiin hallintovirastoihin joitten toiminta on merkityksellistä kansallisiin vähemmistöihin tai vähemmistökieliin nähden.”

4 §

”Kielilaisissa (2009:600) ilmoitetaan että julkisella vallalla on erikoisvastuu kansallisten vähemmistökielten suojelusta ja edistyksestä.

Julkisen vallan täytyy myös muilla tavoin edistää kansallisten vähemmistöjen mahdollisuutta ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan Ruotsissa. Etenkin lasten kulttuurillista identiteetinkehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä tulee edistää.”

5 §

Julkisen vallan täytyy antaa kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikutusvaltaan niissä kysymyksissä jotka koskevat heitä, ja (niin pitkälti kuin mahdollista) ylläpitää neuvonpitoa vähemmistöjen kanssa näissä kysymyksissä.

Neuvonpito ensimmäisen kappaleen mukaisesti toteutetaan niin että hallintovirasto suorittaa jäsennellyn vuoropuhelun kansallisten vähemmistöjen kanssa, voidakseen huomioida heidän näkokantojaan ja tarpeitaan viraston päätöksenteossa.”

5 a §

"Hallintovirastojen pitää etenkin edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia vaikutusvaltaan ja neuvonpitoon kysymyksissä jotka koskevat heitä, ja sovitella tämän toiminnan muotoja heidän edellytyksiinsä."

5 b §

"Kuntien ja seutujen on hyväksyttävä päämäärät ja suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen. Tiedot päämääristä ja suuntaviivoista jotka on hyväksytty ensimmäisen kappaleen mukaisesti on pyynnöstä jätettävä sisään sille virastolle jolla on seurantavastuu 20 §:n mukaisesti."

8 §

"Yksilöillä on oikeus käyttää suomea, meänkieltä sekä saamea suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissään hallintovirastoon, jonka maantieteellinen toiminta-alue on kokonaan tai osin yhteenpitävä vähemmistökielen hallintoalueen kanssa. Tämä pätee niihin asioihin, joissa kyseessä oleva yksilö on asianomainen tai asianomaisen edustaja, jos asialla on yhteys hallintoalueeseen.

Jos yksilö käyttää suomea, meänkieltä tai saamea sellaisessa asiassa, on virasto velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. Yksilöillä joilla ei ole julkista avustajaa on sen lisäksi oikeus pyynnöstä saada kirjallinen käänös päätöksestä tai päätöksen perustelusta asiassa suomeksi, meänkielellä sekä saameksi."

11 §

"Hallintovirastojen on toimittava varmistaakseen saatavuuden henkilökuntaan joilla on suomen, meänkielen tai saamen taito kun sitä tarvitaan yksilöitten ollessa yhteydessä virastoon."

12 §

"Hallintovirastot saavat päättää erikoisista ajoista jolloin, ja paikoista joissa, otetaan vastaan käyntejä yksilöiltä jotka puhuvat suomea, meänkieltä tai saamea, ja järjestää erityisiä puhelinpäivystysaikoja."

Asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

4 § toinen kappale

"Harkinnassa siitä, jos tietty kunta hakemuksen mukaisesti sisällytetään hallintoalueeseen, on otettava huomioon jos julkilausuttu kiinnostus on olemassa asianomaisten vähemmistöjen taholta siitä että kunta tulisi sisällyttää hallintoalueeseen. Kunnan on näytettävä toteen että sellainen kiinnostus on olemassa asianomaisen vähemmistön taholta kunnassa."

9 §

"Lähtokohtina valtiontuen laskemiselle kunnalle on osaksi perusavustus (660 000 kruunua), osaksi asukasmäärä kunnassa 31. päivänä maaliskuuta tuen maksua edeltävänä vuonna.

Kunta jolla on

- vähemmän kun 50 000 asukasta saa 1:n perusmäärän,
- enintään 80 000 asukasta saa 1,5 perusmäärää,
- enintään 100 000 asukasta saa 2 perusmäärää,
- enintään 400 000 asukasta saa 3 perusmäärää, ja
- enemmän kuin 400 000 asukasta saa 4 perusmäärää.”

Euroopan neuvoston tulkitsemissäännöt raamikonvention (SÖ 2000:2) artikla 15 raamikonventionissa, pisteet 8–11.

Artikla 15 on perusta artikkelille 5 vähemmistölaissa

8.

”Artikla 15 on monin tavoin keskeinen säädös raamikonventionissa. Osallistumistaso henkilöille jotka kuuluvat kansallisiin vähemmistöihin kaikilla elämäntilanteilla voi nähdä mittana moninaisuudelle ja demokratialle yhteiskunnassa. Edellytyksien luominen tehokkaalle osallistumiselle henkilöille jotka kuuluvat kansallisiin vähemmistöihin täytyisi sopimuksen alla olevien valtioiden pitää integroituna osana hyvän yhteiskuntaohjauksen periaatteita moninaisessa yhteiskunnassa.”

9.

”Tehokas osallistuminen henkilöille jotka kuuluvat kansallisiin vähemmistöihin on myöskin erittäin tärkeää sosiaalisen yhteenkuuluvuuden luomista varten. Jos kansalliset vähemmistöt joutuvat yhteiskunnan äärialueisiin, voi tämä johtaa sosiaaliseen syrjintään ja jännitteisiin ryhmien välillä. Kansallisten vähemmistöjen syrjäytymisellä talouselämässä on myöskin seurauksia koko maalle, ja riski ilmenee että heidän panostaan yhteiskuntaan ei saada.”

10.

”Artikla 15, niin kuin muut säädökset raamikonventionissa, tarkoittaa että konvention alaisilla valtioilla on velvollisuus päästä tuloksiin: valtioiden on varmistettava että on olemassa edellytyksiä tehokkaalle osallistumiselle, mutta kysymys siitä mitkä menetelmät käytetään tämän tarkoituksen saavuttamisessa jätetään valtioiden oman harkinnan varaisiksi. Kommentit tähtäävät siihen että konvention alaiset valtiot saavat analyysin jo todetuista kokemuksista niin että tehokkaimmat vaihtoehdot voidaan valita.”

11.

”Kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöitten tehokkaan osallistumisen edistämiseen tarvitaan, että jatkuvaa ja kattavaa vuoropuhelua käydään, sekä kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien ja enemmistöväestön välillä että kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien ja virallisten tahojen välillä. Kumpikaan näistä ulottuvuuksista ei täyty jos tehokkaita yhteydenpitokanaaleja ei ole.”

Koululaki SFS (2010:900)

”Kotikunnan, joka sisältyy hallintoalueeseen lain (2009:724) mukaan kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä, täytyy tarjota lapsille joitten huoltajat pyytävät tätä paikkaa esikoulussa jossa koulutusta tehdään kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi, meänkieleksi tai saameksi. Huoltajilta jotka hakevat esikoulupaikkaa lapselleen pitää tiedustella jos he toivovat paikkaa sellaisessa esikoulussa jota tarkoitetaan ensimmäisessä kappaleessa.”

25. luku 5a §

”Kunnan joka sisältyy hallintoalueeseen lain (2009: 724) mukaan kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä, ja joka suorittaa sellaisia toimintoja joita tarkoitetaan §issä 2 tai 5, pitää pyrkiä tarjoamaan lapselle, jonka huoltajat sitä pyytävät, paikan sellaisessa toiminnassa jota suoritetaan kokonaan tai olennaisin osin suomeksi, meänkieleksi tai saameksi.

Jos kunta tarjoaa toimintaa §ien 2 tai 5 mukaisesti pitää huoltajilta jotka hakevat paikkaa sellaisessa toiminnassa tiedustella jos he toivovat paikkaa toiminnassa jota suoritetaan suomeksi, meänkieleksi tai saameksi.

Jos kunta joka sisältyy hallintoalueeseen järjestää avointa esikoulutoimintaa § 3:n mukaisesti pitää kunnan, jos sellaista kysyntää on olemassa, pyrkiä tarjoamaan toimintaa suomeksi, meänkieleksi tai saameksi kokonaan tai olennaisilta osin.”

Sosiaalipalvelulaki SFS (2001:453)

1. luku, 1 §, 3. kappale

”Toiminnan pitää perustua kunnioitukseen ihmisten itsemääräämisoikeutta ja loukkaamattomuutta kohtaan.”

4. luku 1 § 4. kappale

”Yksilölle pitää tuen kautta varmistaa kohtuullinen elintaso. Tuki pitää muodostaa niin että se vahvistaa hänen mahdollisuuksiaan elää itsenäistä elämää.”

5. luku 4 § SoL

”Sosiaalipalvelun hoito vanhuksille pitää suunnata siten että vanukset voivat elää arvokasta elämää ja tuntee hyvinvointia.”

5. luku 5 § SoL

”Sosiaalilautakunnan pitää toimia niin että vanukset saavat mahdollisuuden elää turvallisissa olosuhteissa sekä elää aktiivista ja mielekästä elämää yhteisyydessä muihin.”

Pätevät kansainväliset konventiot

YK-konventiot

Kansalaisyhteisöjä ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen

yleissopimus (ICCPR)

- etenkin artikla 1.2, yleiskielto syrjintää kohtaan, Ruotsin ratifioima 1972

YK:n julistus alkuasukkaiden oikeuksista

- etenkin artikla 26

Lapsen oikeuksien sopimus, sisälletty ruotsalaiseen lainsäädäntöön

- etenkin artikla 30

Euroopan unioni

Euroopan unionin perusoikeuskirja 2010 (Sosiaalinen peruskirja)

- artikla 47, oikeudesta oikeudenmukaiseen hallintaan ja

oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä

- artikla 21, syrjintäkielto

Hallitusmuoto

1. luku, 2 §, pisteet 5 – 6:

”Julkisen vallan pitää toimia niin että kaikki ihmiset voivat saavuttaa osallistumisen ja tasa-arvoisuuden yhteiskunnassa ja niin että lasten oikeudet varmistetaan. Julkisen vallan pitää estää syrjintää ihmisiä kohtaan joka perustuu sukupuoleen, ihonväriin, kansalliseen tai etniseen alkuperään, kielelliseen tai uskonnolliseen yhteenkuuluvuuteen, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, ikään, tai muihin olosuhteisiin jotka pätevät yksilöön henkilönä.

Saamen kansan sekä etnisten, kielellisten ja uskonnollisten vähemmistöjen mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää omaa kulttuurillista ja yhteisöllistä elämää pitää edistää.”

Euroopan neuvoston konventiot

EKMR 1994:1219, sisällytetty ruotsalaiseen lainsäädäntöön

- artikkelit 6.1 ja 13, yhdessä ”oikeus oikeudenmukaiseen hallintoon ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin”

- artikla 14, syrjintäkielto

Euroopan neuvoston raamisopimus kansallisten vähemmistöjen suojeluksesta (SÖ 2000:2)

- artikla 5.1, kansallisen vähemmistökulttuurin ylläpidosta ja kehityksestä sekä tärkeitten osien pidosta mitä tulee identiteettiin, kieleen, perintöihin ja kulttuuriperintöihin, sekä

- artikla 3.1, assimilaatiokiello yksilöitten ja ryhmien kohdalla—toisin sanottuna, kiello kieltää tai estää jotakuta puhumasta kansallista vähemmistökieltä

Euroopan peruskirja maanosan- tai vähemmistökielistä (SÖ 2000:3)

- Historialliset vähemmistöt, ovat olleet valtiossa vähintään neljän sukupolven tai sadan vuoden ajan
- Kansallinen vähemmistö, jolla on yhteinen kieli joka täyttää peruskirjan territoriaaliset kriteerit
- Kulttuurillinen yhteisö on olemassa – osa maan yhteisestä kulttuuriperinnöstä